גמר בשולייהו חזו להו אמר ליה אביי

ולמעמיך תקשי לך קדרות דעלמא דהא סתם

קדרות דעלמא בין השמשות רותחות הן

ולאורתא אכלינן מינייהו אלא גמרו בידי אדם

לא קא מבעיא לן כי קא מבעיא לן גמרו

בידי שמים ר' יהודה נשיאה הוה ליה ההוא

בוכרא שדריה לקמיה דר' אמי סבר דלא

למחזייה א"ל רבי זריקא ואיתימא רבי ירמיה

"הר' יהודה ור' שמעון הלכה כר' יהודה הדר

שָרריה לקמיָה דרבי יצחק נפחא סבר דלא

למחזייה א"ל ר' ירמיה ואיתימא ר' זריקא ר'

יהודה ור' שמעון הלכה כר' יהודה א"ל רבי

אבא מאי טעמא לא שבקתינהו לרבנן

א מיי׳ פ״ג מהלכות בכורות הלכה ד סמג עשין ריא טוש"ע י"ד סי" שי א:

רבינו חננאל

נגמר בשולן נראו, ואנו מבשלין אותן ביו״ט, הנה אין מוקצה. א״ל אביי ולטעמיך תיקשי לך כל קדירות דבין אביי ולטעמיך תיקשי לך כל קדירות דבין השמשות דאינון רותחות בין השמשות ואין ראויות לאכילה, ולמחר אוכלין מינייהו, אלא כל דבר שגמרו בידי אדם כגון אילו לא קמיבעיא לן רודאי אין מוקצה, כי קמיבעיא לן גמרו בידי שמים, ולא איפשיטא. ר׳ יהודה נשיאה הוה יהודה נשיאה ההה ליה בכור, שדריה לר׳ אמי ביו״ט לבקרו, סבר דלא למיחזיה. א״ל ר' ירמיה והא ר' יהודה תני במתניתין . ירד מומחה ויראה. ור יהודה ור׳ שמעון הלכה כר׳ יהודה. ואוקימנא למתניתין ברואין מומין ביו"ט פליגי, ר' יהודה מתיר ור' שמעון אוסר, יכז ר' יצחק נפחא לא וכן רי יצחק נפחא לא רצה לבקר מומין ביו"ט, ואמר לו רי ירמיה כמו שאמר לרי אמי, א"ל ר' אבא לרי ירמיה למה אינן מניח לר' אמי ולר' יצחק נפחא לעשות כר׳ שמעון דאמר אין רואין מומין, א"ל ר' ירמיה ואת מה בידך, א״ל הכי אמר זעירא הלכה כר׳ שמעון. ואסיקנא מסתברא קאמר, מדקתני לה ר' אושעיא במתניתא ראייתי בהדיה הא דר׳ שמעון בלשון חכמים, ש״מ הילכתא כותיה. מאי הוי עלה, ת"ש מדאשכחן ר׳ שמעון בן מנסיא וחביריו שהקדימו באותו הזמן שהיו קודם ר' מאיר . ואמרו הלכה כר׳ מאיר. דתנן בבכורות [בפרק] עד כמה ישראל חייב ליטפל בבכור. השוחט מומו, ר' יהודה מתיר, ר' מאיר אומר הואיל ונשחט ידייקינן אלמא קסבר מאיר ראיית בכור לאו כראיית טריפה כו'. א"ל אביי אטו התם בראיית מומיז ביו"ט פליגי. בגזירת מומין שבגוף אטו מומין שבעין פליגי, מפני שמשתנין לאחר מיתה, יקנסא הוא דקא קניס ר' מאיר התם. אמי ורדינאה לא היה רואה מומי יא ייייט, וא״ר אמי בכור ביו״ט, וא״ר אמי שפיר עביד דלא חזי. ר׳ אמי הוה רואה מומיז אניי הוה דואה כוכין בעיו״ט ולמחר ביו״ט הוה שואלו איך נפל בו מום.

אלא גמרו בידי אדם לא מבעיא לן ובו'. ול״ת למלי לין מוכים מההיא דכופין את הסל לפני האפרוחין כדי שיעלו וירדו וקאמר [שבת מג.] מותר לטלטלם פי׳ אחר שירדו מותר לטלטל הסל אע"פ שהיה אסור כשעלו האפרוחים עליו בחלי היום אלמא אין

מוקצה לחצי שבת י וי"ל דשאני התם דהוי כמו גמרו בידי אדם שבידו להפריחם מעליו דהא שרינן קדרות אע"ג דבין השמשות רותחות הן ועוד יש לומר דהתם מיירי לענין טלטול דפשיטא ליה דאין מוקנה לחלי שבת

והכא קא בעי לענין אכילה: אלא ר' מאיר קנסא קא קנים. ופסיק רבינו ילחק דהלכה כרבי יהודה דקבעי התם בבכורות (דף כח: ושם) סתמא דש"ם אליבא דר' יהודה ואע"ג דר' מאיר ור' יהודה ס הלכה כרבי מאיר בגזרותיו היינו ודאי בגזרותיו אבל לא בקנסותיו ש: גמר להו בשולייהו. אשתרו ולא אמרינן שעה אחת היו מוקצות וידחו: ולטעמיך. דמשוית להו לרתיחתן תורת מוקצה וילפת מינה דאין מוקנה לחלי שבת: מקשי לך. מהשתא דלא תוכל לתרך היאך אנו אוכלים שום קדרות בלילי שבתות דעל כרחך המוקלה לבין

השמשות מוקלה לכולי יומא והרי משמע שמעידין קהלא קדישא על ר׳

בין השמשות כל הקדרות מסולקות מרותחות מן הכירה ואכלינן מנייהו לאורתא: אלא מידי דגמרו בידי אדם לא קא מבעיא לן. דכיון דבידו לתקנו בו ביום לא מקצה ליה מדעתיה מפני דחייתו הלכך פולין ועדשים אינם ראייה לכאן ומהאי טעמא נמי שרינן קדרות של בין השמשות: כי קא מבעיא לן גמרו בידי שמים. ע"י חמה דכיון שאין בידו לתקנו מסח דעתיה מניה: הוה ליה ההוא בוכרא. והיו לו בביתו כהנים סמוכין על שלחנו ואוכלין בכורות: רבי יהודה ור' שמעון הלכה כרבי יהודה. הכי כיילינן להו בעירובין (דף מו:): אמר ליה. ר' זריקה לר' הבה: וחם מה בידך. דשבקת לרבי יהודה ובעית למעבד כר׳ שמעון ממי שמעת דהלכה כר׳ שמעון בזו: אמר מאן דהוא. אחד מן התלמידים מי שהוא ולא נודע שמו: חוכי וחסק. יהי רלון שחוכה לעלות לארץ ישראל למקום שרבי זירא שם דהוא מרה דשמעתא דאמרי משמיה הלכה כר' שמעון ואגמרה לשמעתה מפומיה: הנה מסתברה אמרי. כן אמרתי דמסתברא כרבי שמעון אבל לא שמעתי שהוקבעה הלכה למעשה כמותו: בלשון חלמים. דקתני לעילם אתא ואייתי מתניתא בידיה בין שנולד בו מום מעי"ט בין שנולד בו מום בי"ט חכמים אומרים כו׳ ור׳ שמעון הוא דקאמר הכי וקרי ליה חכמים: באשלי רברבי. בחבלים גדולים וגסים שקשין לינתק כלומר חכמים גדולים אמרוה ואין נוחין לבטל דבריהם: ר' שמעון בן מנסיא וחביריו. אותן שאמר עליהן הרי אמרו אין רואין מומין בי"ט: אמרו הלכה כר' מחיר. בבכורות. השתח

ל) [עירובין מו: בכורות יא.], ב) [מו"ק כב. חולין נ.], ג) ושם ונדה מח.ו. ד) וב"ב ג (מנון, ה) (בערוך פי׳ מלשון ויטע אשל כלומר . אילנות גבוהים והיינו חכמים ארו בלבנון [יחוקאל לא] וכדאמרינן פסחים קיב. הרוצה ליחנק ימלה באילן גדול], ו) בכורות כח., ז) [שם ע"שו, ק) ודף כו:ו, ע) לפי ני מהר"מ לעיל [כו.] ל"ל או כדן דין, י) עי גיטין מא. דשם נקרא שפיר נאה, כ) וא"ל דשאני התם דהוי כמו גמרו בידי אדם דבידו להפריחם מעליו דהא שרינן קדרות אע"ג דביה"ש רותחות הן דבפי כירה (שם) קאמר אם היו עליו בה"ש קמנת מט שי עניי בש ע אסור לטלטלו וא״כ לא הוי כגמרו בידי אדם וי״ל דהתם מיירי כו׳. כנ״ל מהרש״ל. מייני פו . כני ני מהופ מ, () [עירובין מז. כתובות מ.], (מ) [ועי' תוס' יבמות מ. ד״ה מי עביד ותוספות ב"ק ל: תי עביד ומוספות כ ק י. ד"ה וחכמים וחוס' ב"מ עב. ד"ה קונסין וחוס' ב"ב לד: שילהי ד"ה וחכמים ותום׳ בכורות כח. ד"ה ר"מ ותוספות זבחים קד. ד"ה אמר ר' עקיבא],

לעזי רש"י

טייל"א. קרום בעין שמצמצם את הראיה.

מוסף רש"י

אמר מאן דהוא. לדס אחד מאו להוה (מו"ק כב.) אחד מן התלמידים ולא היו זכורין אלו שסידרו הגמרא מי הוה (חולין נ.). באשלי לין נ.). חבלים עבים ייש אומרים וחזקים, ויש אומרים באילנות גדולים, כמו ויטע לחלטת ומיוסט, כננו היסע אשל (ע"ד ד:). ואחר כך הראה את מומו. לאחר שחיטה ונמלא קבוע (בכורות כח.).

למעבד עובדא כר' שמעון א"ל ואת מה בידך א"ל הכי אמר ר' זירא הלכה כר' שמעון אמר ימאן דהוא יאזכי ואסק להתם ואגמרה לשמעתא מפומיה דמרה כי סליק להתם אשכחיה לר' זירא א"ל אמר מר הלכה כרבי שמעון א"ל לא אנא מסתברא אמרי מדקתני במתניתין ר' שמעון אומר כל שאין מומו ניכר מבעוד יום אין זה מן המוכן וקתני לה בברייתא בלשון חכמים ש"מ מסתברא כוותיה מאי הוי עלה אמר רב יוסף ת"ש יידתליא ייבאשלי רברבי דאמר רבי שמעון בן פזי א"ר יהושע בן לוי א"ר יוםי בן שאול אמר רבי משום קהלא קדישא דבירושלים ר' שמעון וחבריו אמרו הלכה כרבי מאיר אמרו והא אינהו קשישי מניה טובא אלא בשימת ר' מאיר אמרוה דתנן⁰ השוחם את הבכור ואחר כך הראה את מומו ר' יהודה מתיר ורבי מאיר אומר *הואיל ונשחם שלא על פי מומחה אסור אלמא קסבר ר' מאיר ראיית בכור לאו כראיית טרפה ראיית בכור מחיים ראיית טרפה לאחר שחיטה ומינה ראיית טרפה אפילו בי"ט ראיית בכור מערב י"ט א"ל אביי אטו התם ברואין מומין פליגי בקנסא פליגי דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ״בדוקין שבעין כולי עלמא לא פליגי דאסור משום דמשתנין כי פליגי במומין שבגוף רבי מאיר סבר גזרינן מומין שבגוף אמו מומין שבעין ור' יהודה מבר לא גזרינן אמר רב נחמן בר יצחק מתניתין נמי דיקא דקתני ר' מאיר אומר הואיל ונשחם שלא על פי מומחה אסור שמע מינה קנסא הוא דקא קנים שמע מינה אמי ורדינאה חזי בוכרא דבי נשיאה הוה ביומא מבא לא הוה חזי אתו ואמרו ליה לרבי אמי אמר להו שפיר קא עביד דלא חזי איני והא רבי אמי גופיה חזי רבי אמי כי חזי מאתמול הוה חזי ובי"מ

שמעון בן מנסיא שאומר עוד דבר זה. ומפרש רב יוסף אמרו בתמיה וכי אפשר שקהלא קדישא אומרים דבר זה על ר' שמעון בן מנסיא וחביריו אמרו הלכה כר׳ מאיר ועבדינן כותייהו: והא אינהו קדימי וקשישי מיניה טובא. קהלא קדישא דאמרה רבי להא שמעתא משמייהו קשישי מר׳ שמעון בן מנסיא טובא דהא ר׳ שמעון בן מנסיא בימי רבי ובניו היה כדתנן באבות ופ"ד ה"טן אמר ר׳ שמעון בן מנסיא אלו שבע מדות שמנו חכמים בתלמידים כלן נתקיימו ברבי ובבניו ולעיל נמי אפלוג בהדיה והיכי אמרו ההוא קהלא קדישא הלכה משמיה דר׳ שמעון בן מנסיא דקחני ר' שמעון וחביריו אמרו הלכה כר' מאיר: אלא. הכי אמור קהלא קדישא ר' שמעון בן מנסיא וחבריו שאמרו אין רואין מומין בשיטת ר' מאיר אמרוה. וכן אפשר שהזקנים נתנו דעתם על דברי הבחורים ואמרו דברי פלוני נוטין אחר דברי ר' פלוני שהיה לפניו: השוחט אם הבכור. קודם שהתירו חכם ואח"ל הראה את מומו לחכם: אלמא קסבר ר' מאיר בכור. אינה קלה כראיית טרפה דאחשבוה רבנן וכל עלמה של התרת בכור תלויה בה שאף שחיטתו אסורה קודם שיראנו ואינו דומה לראיית טרפה שהחירו לבדקה אחר שחיטה: **ומינה.** וממנה למדו ר' שמעון בן מנסיא וחביריו ואמרו כיון דחשיבא כולי האי הוה ליה כמחקן ^{שו}וכדן דין ואסור לראותו בי"ט ואע"פ שהטרפה נבדקת בי"ט והיינו חליא באשלי רברבי שאמרו קהלא קדישא דהא דר' שמעון כר"מ אולא וקמו להו ר' שמעון בן יוחי ור' מאיר בחדא שיטחא וה"ל ר' יהודה יחיד ואין דבריו של אחד במקום שנים: **אמר ליה אביי.** לרב יוסף: **אטו**. ההיא דר"מ דבכור ברואין מומין לאחר שחיטה פליגי ומשום טעמא דחשיבותא אמרה ר"מ למלחיה והא קנסא קניס כדמפרש ואזיל ואילו אדם אחר שחטו וכסבור שהוא ניתר מפי מומחה אפילו ר"מ מודה דרואין: בדוקין. טייל"א כמו הנוטה כדוק שמים (ישניה מ) אם מום זה דוק שבעין: דולי **עלמא**. אפילו ר" יהודה מודה דאסור מפני שמשתנה לאחר המיתה ויש דוק שנראה לאחר שחיטה מום קבוע שאילו ראהו לפני שאיטה היה נראה עובר: במומין **שכגוף.** כגוז נהצלה אזנו נשברה ידו דלא נשתנה בשביל השחיטה: **מחני**. דבכורות נמי דיחא דמשום גזרה האסר ליה והנסא הניס כדי שלא ירגיל עוד מדלא קתני ר"מ אוסר דנהוי משמע דאסורו תלוי בגופו שאין ראייתו לאחר שחיטה כלום אלא הואיל ועבר ושחטו שמע מינה זהו טעמו של דבר מפני שהקיל לשחטו ותלה ר"מ הדבר ברשעו של כהן זה שהקיל בו: אמי ורדינאה. נאה היה ועל שם ורדים היה נקראי. ולי נראה מאותו מקום ששמו ורדינה כדאמרינן בעירובין (דף מט.) שנקרא מאנשי ורדינה ואנשים לקנים ולרי עין בממוגן היו: **מאסמול הוה חזי.** אם קבוע אם עובר: